

gemeente
Haarlemmermeer

De leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer

Postbus 250
2130 AG Hoofddorp

Bezoekadres:
Raadhuisplein 1
Hoofddorp
Telefoon 0900 1852
Telefax 023 563 95 50

2013/19725
Programma sociaal domein
Alexander van Mazijk
023 5676286

Contactpersoon
Doorkiesnummer
Uw brief
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

2013.0025387
Geen
Voortgang programma sociaal domein
"Meer voor elkaar"

Verzenddatum

26 APR. 2013

Geachte heer, mevrouw,

In december 2012 hebben wij u het plan van aanpak voor het programma sociaal domein toegestuurd. Conform het plan informeren wij u eens per kwartaal over de stand van zaken. Achtereenvolgens informeren wij u in deze uitgebreide brief over de volgende zaken:

- 1) De actuele stand van zaken omtrent het wettelijke traject van de transities, alsmede onze inhoudelijke voorbereiding op de transities
- 2) Overige relevante ontwikkelingen
- 3) De vorderingen in het programma sociaal domein "Meer voor elkaar"
- 4) De bestuurlijke kalender (aangepast aan de actuele ontwikkelingen)

1 Stand van zaken wettelijk traject

Per 1 januari 2014 stond de invoering van de Participatiewet gepland. De overheveling van de begeleiding en persoonlijke verzorging uit de AWBZ (Algemene wet bijzondere ziektekosten) naar de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning) staat gepland voor 1 januari 2015. Dat geldt ook voor de stelselwijziging van de Jeugdhulp.

1.1 Sociaal akkoord: uitstel en wijzigingen van Participatiewet

De aangekondigde Participatiewet is feitelijk een wijziging op de eerder voorgestelde Wet werken naar vermogen. Het nieuwe wetsontwerp, waarin de wijzigingen en de zes aangenomen moties op de contourennota (december 2012) zijn verwerkt, is officieel als 'nota van wijziging' op 27 maart 2013 naar de Raad van State gestuurd. Inmiddels heeft het ministerie echter bevestigd dat de invoering van de wet wordt uitgesteld naar 2015. Het uitstel is een direct gevolg van het sociaal akkoord dat op donderdag 11 april 2013 is gesloten tussen het kabinet en de werkgevers- en werknemersorganisaties. Dit akkoord heeft ook grote gevolgen voor de inhoud van de Participatiewet. De aangekondigde

maatregelen gaan met name over de doelgroepen waar de gemeente verantwoordelijk voor is of straks wordt.

Er komen 35 werkbedrijven, die een belangrijke drager worden van de Participatiewet. Werkgevers hebben aangegeven dat zij op regionaal niveau betrokken zullen zijn bij de financiering van deze werkbedrijven. Gemeenten hebben daarbij de lead en werken samen met het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de sociale partners. Lokale werkgevers nemen deel aan het bestuur van de werkbedrijven, die met een commerciële inslag moeten worden geleid. Het werkbedrijf vormt de schakel tussen de werkgever en de mensen met een arbeidsbeperking, die aan de slag worden geholpen. Het werkbedrijf bepaalt in samenspraak met de werkgever de loonwaarde en zorgt voor begeleiding op de werkplek.

De Wajong is per 1-1-2015 alleen nog toegankelijk voor mensen zonder arbeidspotentieel, dus mensen die volledig en duurzaam geen arbeidsvermogen hebben. Iedere vijf jaar vindt herkeuring plaats. Personen met arbeidspotentieel kunnen een beroep doen op het Werkbedrijf. Beschut werken wordt georganiseerd door de werkbedrijven voor mensen die een zodanige ondersteuning nodig hebben dat zij niet aan de slag kunnen bij een reguliere werkgever. Het werkbedrijf organiseert de nodige begeleiding en/of werkplekaanpassing, om werken bij een reguliere werkgever toch te bewerkstelligen. Vanaf 2015 is er geen nieuwe instroom meer mogelijk in de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW). Voor de mensen die nu gebruik maken van de WSW verandert er niets.

Een eerste analyse

Het sociaal akkoord levert wederom nieuwe vragen op, zoals over de inrichting van de werkbedrijven, die in de komende maanden moeten worden beantwoord. Voor de kortere termijn verwachten we overigens wel opnieuw aanscherpingen van de Wet Werk en Bijstand (WWB) en ook moeten we dit jaar al aan de slag met het werkbedrijf. Wij zijn bezorgd dat een integrale benadering van de doelgroepen, zoals dagbesteding en beschut werken, lastiger wordt. Ook blijven de financiële risico's bestaan. Een groot gedeelte van het budget zal gaan naar de relatief kleine groep personen met een arbeidsbeperking. Voor begeleiding naar werk voor personen zonder arbeidshandicap blijven dan weinig middelen over.

Wat wij doen

- Wij ondernemen diverse activiteiten waarmee we anticiperen op de nieuwe wet en werken aan de hervormingen in het sociaal domein. Zo neemt het team Zorg en het team Werk en Inkomen deel aan de proeftuin met het sociaal team in Nieuw-Vennep (zie deel 3 van deze brief), bezinnen wij ons op de toekomst van de sociale werkvoorziening (AM Groep) en werken wij aan een actieve werkgeversbenadering. Het sociaal akkoord geeft geen aanleiding om deze activiteiten stop te zetten. Wel verandert de richting en krijgen we te maken met meerdere spelers.
- Ook zijn we bezig met de "technische voorbereidingen" op de invoering van de Participatiewet. Zo inventariseren wij welke onderdelen van de wet zonder twijfel gaan gelden en welke inspanningen wij moeten verrichten om deze vanaf 1 januari te kunnen uitvoeren. Vooralsnog zetten wij onze inspanning voort totdat we meer duidelijkheid hebben over de invoering van de Participatiewet en eventuele aanscherpingen van de WWB. Wij gaan er van uit de raad in de informatieve raadsbijeenkomst van 20 juni hier nadere informatie over te kunnen verstrekken.

1.2 AWBZ: in afwachting van brief staatssecretaris

De gemeente wordt vanaf 2015 verantwoordelijk voor de (extramurale) begeleiding en persoonlijke verzorging, die nu nog bekostigd wordt vanuit de AWBZ. In de afgelopen maanden heeft er veel consultatie plaatsgevonden door het Rijk bij patiëntenorganisaties, zorgverzekeraars en gemeenten. Wij zijn daarbij goed aangehaakt en zijn inmiddels in afwachting van de brief van de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) aan de Tweede Kamer, waarin het kabinet meer bekend maakt over de inhoud en financiën van de over te hevelen taken. De brief van de staatssecretaris was gepland eind maart verstuurd te worden, maar vanwege de onderhandelingen tussen de sociale partners is deze vertraagd.

In maart 2013 heeft er bestuurlijk overleg plaatsgevonden tussen het ministerie en de VNG. Daaruit blijkt dat het kabinet er op in zet dat met de overheveling van taken de Wmo geen "zorgwet" mag worden; de nadruk komt te liggen op het compensatiebeginsel en de eigen kracht van mensen. Mogelijk wordt ook de mogelijkheid van een tegenprestatie in de wet opgenomen. Financieel wordt gedacht aan het instellen van eigen bijdragen (dus geen inkomensgrenzen of vermogenstoetsen). Het persoonsgebonden budget blijft vermoedelijk wel mogelijk maar wordt niet een in de wet vastgelegd recht. In het bestuurlijk overleg is ook gesproken over de samenwerking tussen gemeenten en zorgverzekeraars. Die is onder andere van belang vanwege het onderscheid tussen persoonlijke verzorging (gemeente) en verpleging (zorgverzekeraar). De samenwerking is nu nog vrijblijvend maar wordt mogelijk in de wet vastgelegd.

Wat wij doen

- Wij onderzoeken met onze buurgemeenten in Amstelland Meerlanden en Kennemerland de mogelijkheden om de verschillende vervoersstromen in het sociaal domein anders te organiseren. Denk aan leerlingenvervoer, Wmo vervoer, vervoer van AWBZ-cliënten en vervoer naar de Sociale werkvoorziening. In de eerste fase van het onderzoek hebben we met de tien grootste zorgaanbieders in onze regio (gehandicaptenzorg, verpleging en verzorging en geestelijke gezondheidszorg) de vervoersstromen in kaart gebracht. In april en mei 2013 zijn we met de WMO-raden en cliëntenvertegenwoordigers in gesprek over hun praktijkervaringen en ideeën om zaken anders te organiseren. Op basis van deze gesprekken en de inventarisatie van vervoersstromen komen we tot een aantal scenario's voor efficiënter en effectiever doelgroepenvervoer.
- Wij inventariseren ook het huidige (formele en informele) aanbod van dagbesteding en verkennen alternatieve manieren om dagbesteding te organiseren. We werken in dit project samen met AWBZ-instellingen, welzijnsinstellingen, SW-bedrijven, sportverenigingen, culturele instellingen, het ministerie van VWS en onze buurgemeenten in Amstelland Meerlanden en Zuid-Kennemerland. We kijken ook naar ervaringen van gemeenten buiten onze regio.
- Op 23 april 2013 organiseren wij in samenwerking met zorgkantoor Zorg en Zekerheid en de gemeenten in Amstelland Meerlanden een conferentie voor bestuurders en beleidsmedewerkers van zorginstellingen, woningcorporaties en gemeenten over de gevolgen van het scheiden van wonen en zorg en extramuralisering. Doel is het helder krijgen van de problematiek door informatie-uitwisseling, het verkennen van de mogelijkheden voor toekomstige samenwerking, het verduidelijken van de rollen en verantwoordelijkheden en het maken van

concrete vervolgafspraken.

1.3 Jeugdhulp: kritisch tussenrapport en spoeddebat Tweede Kamer

Op 28 februari 2013 hebben de staatssecretarissen van VWS en van Veiligheid en Justitie (V&J) het eerste rapport van de Transitiecommissie Jeugd (TSJ) naar de Tweede Kamer gestuurd. Deze commissie is door het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg (IPO) ingesteld om de voortgang van het transitieproces te monitoren. De TSJ maakt zich zorgen over de voortgang. Het ontbreekt volgens de TSJ aan een totaalplanning en er is onvoldoende sturing op het gehele transitieproces. Ten tweede zijn de wettelijke, bestuurlijke en financiële randvoorwaarden nog niet bekend. Tot slot is er zorg over de continuïteit van zorg voor kinderen die op de transitiedatum al gebruik maken van jeugdhulp.

Het rapport was aanleiding voor de Tweede Kamer om eind maart 2013 een spoeddebat aan te vragen. De Kamer dringt aan op snelle duidelijkheid over de financiële en inhoudelijke kaders voor gemeenten. Ook is het kabinet gevraagd om sterker dan nu de regie op het dossier te voeren. De staatssecretaris heeft aangegeven dat wettelijk wordt vastgelegd dat gemeenten verplicht zijn om de jeugdhulp die jongeren in 2014 hebben helemaal over te nemen. Met andere woorden: de jongeren behouden hun hulp en hun hulpverlener in 2015. Met deze verplichting is veertig procent van het over te hevelen jeugdhulpbudget gemoeid. Wat betreft het financieel kader is de verwachting dat gemeenten in de septembercirculaire 2013 geïnformeerd worden over het budget. Het budget voor 2015 wordt gebaseerd op het huidige zorggebruik minus de efficiencykorting door het rijk. Er wordt in dat jaar nog niet gewerkt met een objectief verdeelmodel. Voor Haarlemmermeer lijkt dit minder gunstig uit te pakken. Naar verwachting krijgen wij bij een objectief verdeelmodel een groter deel van het budget dan het bedrag dat gemoeid is met het huidige gebruik. Het risico bestaat bovendien dat deze maatregel tot gevolg heeft dat de frictiekosten van de huidige uitvoerders afgewenteld worden op de gemeenten.¹ Via de G32 en de VNG hebben wij onze zorgen daarover kenbaar gemaakt.

In januari 2013 is een herziene concept Jeugdwet gepresenteerd, waarin belangrijke verbeteringen aangebracht zijn ten opzichte van de eerdere versie. Het principe van uitgaan van eigen kracht is beter verankerd, de kwaliteitsparagraaf is vereenvoudigd en het toezicht op de jeugdhulp wordt landelijk geregeld via de Inspecties Jeugdzorg en Gezondheidszorg. De huisarts krijgt de mogelijkheid om door te kunnen verwijzen naar alle vormen van jeugdhulp. Hierover moeten afspraken gemaakt worden met de gemeente. De planning is dat het wetsvoorstel nog in april naar de Raad van State gaat en voor de zomer wordt aangeboden aan de Tweede Kamer. De planning voor invoering blijft ongewijzigd.

Wat wij doen

- Op basis van de met de raad besproken visie op het sociaal domein en de transitie Jeugdhulp daarbinnen, alsmede de wettelijke kaders, bereiden wij ons nu voor op de vertaling naar een goed functionerend stelsel van maatschappelijke ondersteuning. Dat doen wij in de vorm van een functioneel ontwerp. Hierin gaan wij in op zaken als de toegang (overname toegangstaken bureau jeugdzorg), sturing, inkoop en bekostiging, de positie van het CJG in het sociaal domein, onze verantwoordelijkheid voor de veiligheid van kinderen, de inbedding van de

¹ Het is voorstelbaar dat de huidige aanbieders anticiperen op minder opdrachten vanaf 2016, door personeel en gebouwen af te stoten. De kosten die daarmee gepaard gaan komen mogelijk ten laste van de budgetten die naar de gemeenten komen, zodat de middelen die beschikbaar zijn voor de werkelijke uitvoering aanmerkelijk lager worden.

jeugdbescherming en jeugdreclassering, kwaliteit, klachtrecht en medezeggenschap. Het functioneel ontwerp maakt deel uit van het voorlopig ontwerp voor het gehele sociaal domein in Haarlemmermeer, dat wij in het derde kwartaal vaststellen. Verderop in deze brief gaan wij daar nader op in.

- De Stadsregio Amsterdam biedt ons de mogelijkheid om al in 2014 te oefenen met het opdrachtgeverschap voor de jeugdhulp. Wij hebben aangegeven gebruik te willen maken van de mogelijkheid om in 2014 formeel opdrachtgever te worden voor twintig procent van het budget voor de ambulante jeugdhulp. De belangrijkste doelstelling bij het inzetten van dit budget is dat de aanbieders gestimuleerd worden om binnen de ambulante hulverlening meer uit te gaan van de eigen kracht van onze inwoners, de inzet van het sociale netwerk en het inzetten van vrijwilligers en/of algemene voorzieningen. In de komende maanden werken wij een model uit, waarin wij door middel van raamcontracten prijsafspraken maken met meerdere aanbieders, zonder hier volumeafspraken aan te verbinden. Deze aanpak biedt ruimte voor onze inwoners om te kiezen tussen verschillende zorgaanbieders.

1.4 Passend onderwijs: alle leerlingen een passende plek in het onderwijs

Naast de drie transities wordt ook het stelsel van passend onderwijs hervormd. Die stelselwijziging heeft gevolgen voor de rol van de gemeente en er is een sterke samenhang met de transitie jeugdhulp. In oktober 2012 is de wet Passend onderwijs aangenomen. Scholen hebben per 1 augustus 2014 de verantwoordelijkheid er voor te zorgen dat alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een passende plek vinden in het onderwijs. Hierdoor lopen ouders niet meer het risico van school naar school en van het kastje naar de muur gestuurd te worden bij het zoeken naar een goede plek voor hun kind. De zorgplicht van scholen draagt ook bij aan het verminderen van het aantal kinderen dat thuis zit omdat er geen passende onderwijsplek is.

Binnen samenwerkingsverbanden moeten scholen afspreken hoe zij voldoen aan deze zorgplicht. Het is de bedoeling dat zij heldere en korte procedures vaststellen, die uitgaan van wat de leerling wel kan. In het belang van de leerling is dit efficiënter dan de bestaande procedure van de indicatiestelling die ingewikkeld is, lange doorlooptijden heeft en uitgaat van wat de leerling niet kan. Het budget voor de extra ondersteuning van leerlingen gaat naar het samenwerkingsverband en kan in het nieuwe stelsel direct besteed worden aan de ondersteuning van leerlingen en leraren. Daardoor is het mogelijk dat een leerling in eerste instantie binnen de eigen school en klas wordt ondersteund, door leraren die daar de juiste vaardigheden voor hebben. De samenwerkingsverbanden moeten de afspraken over de zorgplicht vastleggen in een ondersteuningsplan dat uiterlijk 1 mei 2014 ter goedkeuring aan de Inspectie van het Onderwijs aangeboden wordt.

De nieuwe wet zet ook in op de intensivering van het partnerschap tussen gemeente en schoolbesturen, onder meer met de verplichting zogenaamd Op Overeenstemming Gericht Overleg (OGOO) te voeren over het ondersteuningsplan. Daarbij dient het OOGO en ook het definitieve ondersteuningsplan vooral gezien te worden als de uitkomst van een proces van nadere kennismaking, afstemming, overleg en afspraken maken.

Wat wij doen

- Met de schoolbesturen zijn we in december 2012 overeengekomen dat we het proces gezamenlijk aangaan, elkaar daarbij goed informeren over de ontwikkelingen en ook helder hebben op welke momenten we elkaar nodig hebben.

- Op 22 april 2013 is er een startconferentie met betrokkenen van het samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs (VO regio AM gemeenten). Doel van deze conferentie is te komen tot kennis- en informatie-uitwisseling, afspraken over de OGGO structuur voor het op te stellen ondersteuningsplan en een projectstructuur voor een gezamenlijke aanpak van de gemeenten en de betrokken schoolbesturen.
- Binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs (alleen Haarlemmermeer) is een pilot "Maatwerk" opgezet om praktijkervaring op te doen en te onderzoeken wat er nodig is om tot een goed systeem van arrangeren en bekostigen van ondersteuning (door de school) te komen, waarbij de inhoud in samenspraak met ouders wordt bepaald. Naast de gemeenten (en het CJG) nemen de scholen en bestuurders van de Oranje Nassau School (Quercus), 't Venne (De la Salle), De Wilgen (SKOH), De Boog (SOPHO), de Bosrank (SOPHO), de Bosbouwers (SKOH) en de Antoniuschool (De la Salle) deel aan de pilot. De eerste opbrengsten worden in juni 2013 verwacht.

2. Overige relevante (landelijke) ontwikkelingen

2.1 Kabinet: decentralisaties vragen om voldoende schaal (100.000+ gemeenten)

Op 19 februari 2013 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) als coördinerend bewindspersoon voor de decentralisaties een brief gestuurd aan de Tweede Kamer. In deze brief herbevestigt het kabinet de ingezette koers van decentralisatie van taken naar gemeenten met ontschotte budgetten en beleidsruimte voor gemeenten. Ook houdt het kabinet vast aan de eis dat gemeenten tenminste een schaal van 100.000 inwoners moeten hebben. In de brief maakt hij een verbinding tussen regionale samenwerking ten behoeve van de decentralisaties en de opschaling naar gemeenten van tenminste 100.000 inwoners. Wij zijn met de VNG en G32 van mening dat dit type blauwdruk denken weinig te maken heeft met de werkelijkheid van gemeenten.

Na een overleg met een delegatie van de VNG, waar ook onze burgemeester deel van uit maakte, heeft de minister op 15 maart 2013 een brief aan de gemeenten gestuurd over de vormgeving van samenwerkingsverbanden. In deze brief heeft de minister meer ruimte gecreëerd voor maatwerk en de totstandkoming van samenwerkingsverbanden van onderop. In de brief verzoekt hij de gemeenten voor 31 mei 2013 met voorstellen te komen voor (nieuwe) vormen van samenwerking in het sociaal domein.

Wat wij doen

- Haarlemmermeer kan het merendeel van de taken in het sociaal domein zelfstandig uitvoeren. Een beperkt aantal taken moeten ook wij op een hoger schaalniveau organiseren. Gedacht kan worden aan jeugdbescherming, jeugdreclassering, de werkgeversbenadering en residentiële of zeer specialistische hulp. Ons uitgangspunt blijft steeds: lokaal wat kan, regionaal wat moet of anderszins meerwaarde heeft voor onze inwoners.
- Samenwerken met andere gemeenten betekent niet dat er instituties of zware bestuurlijke samenwerkingsverbanden nodig zijn. Het is vooral zaak om de samenwerking op korte termijn te organiseren (eind 2013 gereed) en om deze op flexibele wijze vorm te geven. Het laatste is belangrijk, omdat het sociaal domein in ontwikkeling is (we spreken zelfs van een transformatie) en we toekomstige wenselijke ontwikkelingen, die nu niet direct gerealiseerd kunnen worden, niet op

voorhand willen belemmeren door onze keuzes voor de korte termijn.

- Wij hebben het initiatief genomen om binnen de contour van de Metropoolregio Amsterdam een aantal verkenningen te doen op het niveau van de regio's Amstelland Meerlanden en (Zuid- en Midden-)Kennemerland (kortweg KAM, samen 700.000 inwoners). Voor onze gemeente is dat logisch omdat er overeenkomsten in de populatie van de regio's zijn, onze bewoners zowel naar oost als naar west bewegen en omdat een dergelijke samenwerking kan leiden tot meer keuzemogelijkheden voor onze inwoners.
- Op 25 april 2013 vindt er een bestuurlijke conferentie plaats met de gemeenten uit deze regio's. Eind mei informeren wij het Rijk over de keuzes die wij en onze buurgemeenten gemaakt hebben. Die keuzes houden in elk geval niet in dat we samenwerking met welke gemeente dan ook op voorhand uitsluiten.
- Samenwerking met andere gemeenten kan op verschillende manieren en niveaus. Wij stellen het presidium voor om in de maand mei een informatieve bijeenkomst te organiseren, zodat de raad inhoudelijk in detail kan worden geïnformeerd over de vraagstukken die rondom de regionale samenwerking spelen.

2.2 Ontschotte budgetten en bezuinigingen

Er bestaat nog steeds onduidelijkheid over de middelen die we overgeheveld krijgen voor de nieuwe taken. Het regeerakkoord is op onderdelen zowel beleidsmatig als financieel dubbelzinnig en onvolledig. Het is bovendien moeilijk te voorspellen hoe de financiële verdeelmodellen voor ons uitpakken. We verwachten dat de septembercirculaire 2013 meer duidelijkheid zal scheppen over de omvang van de rijksbudgetten die met de decentralisaties overkomen. Dat vraagt van ons om op basis van grove aannamen de beleidsmatige voorbereidingen door te zetten op taken die volgens planning voor een deel al per 1 januari 2014 naar de gemeente komen.

Wij hebben ondanks de onzekerheden geprobeerd een inschatting te maken van de financiële omvang van de decentralisaties. Eerder hebben we aangegeven dat we uitgaan van een verdubbeling ten opzichte van de huidige programma's 4 (Zorg en welzijn), 5 (Werk en inkomen, exclusief de WWB) en 6 (Jeugd en onderwijs, exclusief onderwijshuisvesting). Het gaat om zo'n zestig miljoen euro bovenop de huidige middelen. Het Rijk bezuinigt echter zo'n dertig procent. Dat betekent dat de huidige kosten van de nieuwe taken vermoedelijk zo'n 85 miljoen euro zijn.

Op 26 maart 2013 heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen, waarin het kabinet wordt opgeroepen een onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de financiële risico's en de uitvoeringsrisico's bij de decentralisaties. De VNG had er al eerder op aangedrongen een dergelijk onderzoek uit te laten voeren door het Centraal Planbureau (CPB). Het doel van het onderzoek is om het proces van de decentralisaties te ondersteunen. Wij stellen vast dat de inhoudelijke en budgettaire onduidelijkheid voortduurt en intussen de invoeringsdata ongewijzigd blijven. Wij onderschrijven op zichzelf daarom het nut van een dergelijk onderzoek, zolang het de voortgang niet frustreert.

Wat wij doen

- Wij zoeken naar manieren om tegen lagere kosten een goede maatschappelijke ondersteuning te realiseren. De bezuinigingsopgave hebben we vertaald naar projecten en activiteiten binnen het programma sociaal domein. We experimenteren met nieuwe manieren van organiseren, financieren en uitvoeren en zoeken daarbij besparingsmogelijkheden. Wij gaan er vanuit dat we desondanks ook inhoudelijke

keuzes te maken hebben als het gaat om het aanbod van voorzieningen. Dit vraagt om een zorgvuldig proces. De coördinatie van al deze inspanningen ligt bij de speciaal hiervoor binnen het programma aangestelde projectleider Besparingen.

- In de komende maanden voeren we een inhoudelijke doorlichting (quick scan) uit van de programmabegroting, om een zo actueel mogelijk beeld te verkrijgen van de huidige gemeentelijke activiteiten en voorzieningen in het sociaal domein. Daarbij kijken we breder dan naar alleen programma's 4, 5 en 6. Ook (onderdelen van) cultuur en sport (programma 7), wonen (programma 10) en sociale veiligheid (programma 3) betrekken we bij de doorlichting. De vervolgstap is dat we de risico's (en beheersmaatregelen) van bezuinigingen op voorzieningen in kaart brengen.
- Wij stellen het presidium voor om in het najaar van 2013 een informatieve raadsbijeenkomst te organiseren over de risico's die gepaard gaan met de nieuwe taken en de bezuinigingen in het sociaal domein.
- Het kabinet heeft in de brief van minister Plasterk herbevestigd dat het rijk zo breed mogelijk wil ontschotten om (gefaseerd) toe te werken naar één integraal budget. Wij bereiden ons daar op voor door te verkennen hoe wij daar met onze gemeentelijke begroting op in kunnen spelen. Daarbij stellen wij ons de vraag wat het zou betekenen om onze huidige programmabegroting (op onderdelen) te ontschotten. De uitwerking daarvan kan de bevoegdheden van de gemeenteraad raken, als dit tot een andere programma-indeling van de programmabegroting (conform BBV) leidt. Ook tal van gerelateerde vraagstukken rond onder meer kaderstelling, sturing, control en verantwoording binnen de gemeente spelen hierbij een rol. Bij de verkenningen maken we gebruik van de in 2012 uitgevoerde doorlichting van de programma's 4, 5 en 6. Ook wisselen we kennis en ervaringen uit met andere gemeenten.

3. Voortgang van het programma "Meer voor elkaar"

3.1 Verbindend thema: Meer voor elkaar

Het programma gaat over verandering. Niet alleen verandering van een stelsel, wetten, structuren en financieringen. Bovenal vragen de hervormingen in het sociaal domein om een cultuurwijziging: een nieuwe manier van denken en van doen, meer voor elkaar. Dat geldt niet alleen voor onszelf als bestuur en gemeenteraad, maar ook voor onze ambtenaren, onze partnerorganisaties en hun professionals en de inwoners van Haarlemmermeer. In de afgelopen maanden is de beweging naar een nieuwe manier van denken en van doen in de ambtelijke organisatie en met onze partners in gang gezet. Die beweging voeden we door het organiseren van workshops, het voeren van intervisie en gesprekken, het trainen van uitvoerende professionals en het aan de hand van praktijkcasuïstiek "oefenen" met andere manieren van denken en doen. Wij werken aan een uitgebreid communicatie- en participatieplan om hier in de komende anderhalf jaar (en daarna) verder vorm aan te geven. In juni stellen we het plan vast en gaan we er mee aan de slag. Daarbij richten we ons met name op de belangrijkste doelgroep: de inwoners van Haarlemmermeer. Intussen zitten we ook op dit vlak niet stil. We zijn regelmatig in gesprek met onze participatieorganen en de dorps- en wijkraden. Daarnaast hebben we een aantal gesprekken gevoerd met "ervaringsdeskundige" bewoners die zich uit zichzelf bij ons gemeld hebben. Die gesprekken leveren belangrijke praktijkinzichten op vanuit het perspectief van de cliënt. Dat geldt ook voor een werksessie die we recent gehouden hebben met cliënten van diverse vervoersvormen, een enquête en klankbordbijeenkomst voor PGB-houders en een

onderzoek naar de tevredenheid van gebruikers van dagbesteding. In de komende maanden gaan de medewerkers van het programmateam verkennende gesprekken aan met leraren, wijkagenten, sportverenigingen en anderen.

Om al onze inspanningen beter met elkaar te verbinden hebben we ervoor gekozen om te komen tot een eenduidige en herkenbare huisstijl (binnenkort gereed) en een verbindend thema: *Meer voor elkaar*.

3.2 Voorlopig ontwerp

Op 24 januari 2013 hebben wij met u gesproken over het plan van aanpak voor het programma sociaal domein. Met diverse projecten, proeftuinen en activiteiten bereiden wij ons voor op de noodzakelijke hervormingen. In het derde kwartaal komen wij met de tussentijdse opbrengst van al deze activiteiten in de vorm van een zogenaamd "voorlopig ontwerp". Het voorlopig ontwerp geeft de hoofdlijnen weer van het nieuwe stelsel van maatschappelijke ondersteuning (het sociaal domein) in Haarlemmermeer en is richtinggevend voor de inrichting van het sociaal domein vanaf 2015 en de weg daar naar toe. We maken keuzes over de toegang tot ondersteuning (van 'lichte hulp' tot specialistisch aanbod), de inzet en werkzaamheden van sociale teams, het versterken van basisinfrastructuur en sociale netwerken, de sturingsrelaties met externe partners en hoe invulling te geven aan de toetsstenen voor het sociaal domein (nabijheid, eigen kracht, ontschotting, ruimte voor de professional). Een specifiek aandachtspunt is het thema veiligheid (huiselijk geweld, kindermishandeling). Het voorlopig ontwerp vormt de basis voor de uitvoeringsagenda van het programma sociaal domein voor de komende anderhalf jaar, alsmede voor de inrichting van de ambtelijke organisatie vanaf 2015. Wij stellen het presidium voor om in de informatieve raadsbijeenkomst van 20 juni 2013 onder andere aandacht te besteden aan het voorlopig ontwerp.

3.3 Reorganisatie cluster Sociale dienstverlening

Zoals u weet wordt er op dit moment hard gewerkt om de basis van de cluster Sociale Dienstverlening (SDV) op orde te krijgen. Daartoe is een noodzakelijk reorganisatietraject ingezet dat na de zomer wordt afgerond. De totstandkoming van het voorlopig ontwerp voor het sociaal domein loopt parallel aan de reorganisatie van SDV. De programmamanager sociaal domein en de clustermanager SDV hebben nauw afgestemd over deze twee trajecten om de samenhang te bewaken. Wij stellen vast dat de gevolgen van het programma sociaal domein voor de ambtelijke organisatie nog niet geheel te overzien zijn. Dat betekent dat de cluster SDV zich ook in 2014 gaat doorontwikkelen als onderdeel van de nieuwe ambtelijke organisatie voor het sociaal domein. De veranderingen raken ook andere organisatieonderdelen. In de tweede helft van 2013 brengen wij op basis van het voorlopig ontwerp de gevolgen in kaart voor de ambtelijke organisatie.

3.4 Proeftuin sociaal team

Een belangrijke pijler in het nieuwe stelsel van maatschappelijke ondersteuning is het sociaal team. De proeftuin met het sociaal team in Nieuw-Vennep is begin deze maand gestart. In het sociaal team werken wij met verschillende partners samen om een integrale benadering van en regie op ondersteuning te organiseren en te bieden. Dit betreft zowel directe samenwerking in het sociaal team zelf (participerende professionals, gedetacheerd vanuit de organisaties MEE, Meerwaarde, GGD en de gemeente), als daarnaast een nauwe en aansluitende samenwerking met dienst- en zorgverleners, financiers en onderwijs. In deze samenwerking experimenteren wij met zaken als regievoering, ontschotting, ruimte

voor de professional en wijkgericht werken. We maken in de proeftuin gebruik van de ervaringen met de methodiek van “frontlijnsturing” in het CJG. In mei is de officiële lancering van de proeftuin door wethouders Bak en Nederstigt. De pers wordt hierbij uitgenodigd.

3.5 Samen met onze partners

Het voorlopig ontwerp sociaal domein bestaat uit diverse bouwstenen voor een nieuw stelsel van maatschappelijke ondersteuning. De verschillende projecten, proeftuinen en activiteiten in het programma leveren de bouwstenen. Wij werken in al deze activiteiten nauw samen met onze externe partners. In 2012 zijn we begonnen met de conferentie *Ambities voor het sociaal domein in Haarlemmermeer*. Tientallen externe (bestaande en nieuwe) partners waren daarbij aanwezig om met ons en met elkaar van gedachten te wisselen over de hervormingen in het sociaal domein. Sinds de conferentie zijn we met veel van hen nog steeds in gesprek; op verschillende niveaus, op verschillende manieren en over verschillende onderwerpen. We werken samen bij het vormgeven en uitproberen via projecten, proeftuinen en praktijkcasussen. Ook leggen we onze voorlopige keuzes en veronderstellingen voor ter toetsing. De uitwisselingen leveren ons waardevolle inzichten op over thema's als samenwerking, sturing en administratieve verantwoording vanuit de uitvoeringspraktijk. We zijn ook in gesprek met voor ons relatief nieuwe partners. Denk aan het zorgkantoor, zorgverzekeraars en huisartsen. Wij moeten met hen goede afspraken maken over thema's als signalering, doorverwijzing en toegang.

Samenwerking met onze partners bij de hervormingen achten wij noodzakelijk en vanzelfsprekend. Tegelijkertijd stellen we vast dat het sociaal domein inhoudelijk, organisatorisch en financieel flink in beweging is. Wij moeten daarom kritisch bezien in welke mate het staande sociaal beleid past binnen de uitgangspunten en ambities voor de toekomst. Dat heeft ook betrekking op de samenwerking met en inzet van onze bestaande partners. Wij moeten ons openstellen voor nieuwe partners en van onze huidige partners verwachten wij dat zij zelf innoveren en meebewegen. Ook stellen wij ons op het standpunt dat de gemeente niet verantwoordelijk is voor de transitiekosten die de instellingen moeten maken om de beweging naar de toekomst te maken. Wij hebben deze maand onze subsidiepartners schriftelijk laten weten dat we verwachten dat we in de toekomst gaan komen tot een herschikking van subsidierelaties en een andere wijze van financiering. Gekoppeld aan deze brief is een partnerdag die wij in juni organiseren om nader met de instellingen in gesprek te gaan.

3.6 Onze visie op (nieuwe) sturing

Een belangrijke onderlegger van het voorlopig ontwerp wordt de wijze waarop we als gemeente willen sturen in het sociaal domein. Wij beschouwen het sociaal domein als een verzameling van instituties en beleidsnetwerken met verschillende actoren die het beleid mede vorm en inhoud geven. Bij deze visie past een andere houding van de gemeente als opdrachtgever. In het licht van de omvang van de nieuwe taken en de bezuinigingen die gemoed zijn met de transities, is het van belang dat inwoners, bedrijven en organisaties zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het oplossen van maatschappelijke problemen. Een belangrijk verschil met de ‘klassieke’ visie op sturing is dat relaties met gefinancierde partijen om die reden meer gelijkwaardig van aard moeten worden vormgegeven. Het is ons streven om collectieve doelstellingen door middel van samenwerking te bereiken door maatschappelijke organisaties principieel als partners te benaderen. De rol van de gemeente in de sturing is dan primair die van regisseur, die kaders stelt, faciliteert, stimuleert en

zodanig stuurt, dat alle actoren vanuit hun eigen professie en deskundigheid hun verantwoordelijkheid in het netwerk kunnen nemen.

Wij vinden het belangrijk dat de vraag van de inwoner centraal komt te staan en dat hulpverlening zoveel mogelijk aansluit bij het eigen sociale netwerk. In onze verkenning hoe dat te bereiken hebben we onder meer een oriënterend onderzoek uitgevoerd onder een aantal maatschappelijke partners door middel van interviews (met middenmanagers) en een kennissessie (met uitvoerende professionals). Op basis van deze verkenning, aangevuld met inzichten uit theoretisch onderzoek komen we voorsnog tot de volgende lessen:

1. zet in op een gezamenlijke verantwoordelijkheid en cocreatie van gemeente en instellingen;
2. geef vooraf ruimte aan professionele organisaties, in ruil voor een stevige en transparante verantwoording achteraf;
3. vergroot de waarde van de informatievoorziening voor zowel de opdrachtgever als de instelling als de uitvoerende professionals;
4. stimuleer maatwerk in plaats van generieke productafspraken;
5. betrek de cliënten bij de ("horizontale") verantwoording en
6. zet in op een brede oriëntatie van organisaties (dat wil zeggen: breed kijken naar cliënten maar ook oog hebben voor de deskundigheid van collega organisaties).

In de komende maanden vertalen we deze lessen naar concrete uitgangspunten voor de sturing- en samenwerkingsrelaties met onze (bestaande en nieuwe) partners.

4. Bestuurlijke kalender

Hieronder vindt u de aangepaste bestuurlijke kalender voor 2013 en 2014:

2013	16 mei	Informatieve bijeenkomst regionale samenwerking
	31 mei	Deadline brief over regionale samenwerking aan minister
	20 juni	Informatieve bijeenkomst AWBZ/Participatiewet en voorlopig ontwerp
	3 ^e kwartaal	Voortgangsnota programma / voorlopig ontwerp
	3 ^e kwartaal	Informatieve bijeenkomst (o.a.) risico's sociaal domein
	3 ^e kwartaal	Kwartaalbrief programma sociaal domein
	3 ^e kwartaal	Beleidskeuzes Participatiewet ² en dagbesteding AWBZ
	4 ^e kwartaal	Verordeningen Participatiewet ³
	4 ^e kwartaal	Informatieve bijeenkomst en kwartaalbrief sociaal domein
	4 ^e kwartaal	B&W nota betreffende gevolgen ambtelijke organisatie sociaal domein
2014	4 ^e kwartaal	Uitwerking regionale samenwerking
	1 ^e kwartaal	Informatieve bijeenkomst en kwartaalbrief/nota sociaal domein
	2 ^e kwartaal	Beleidskeuzes Wmo, begeleiding en verzorging AWBZ
	2 ^e kwartaal	Vaststellen verordeningen Jeugdhulp
	2 ^e kwartaal	Informatieve bijeenkomst en kwartaalbrief
	3 ^e kwartaal	Informatieve bijeenkomst en kwartaalbrief
	3 ^e kwartaal	Verordeningen AWBZ/Wmo
	3 ^e kwartaal	Meerjarig beleidskader 2015-2019 Jeugdhulp
4 ^e kwartaal	Informatieve bijeenkomst en kwartaalbrief/nota sociaal domein	

² Deze planning wordt in verband met het sociaal akkoord en het uitstel van de Participatiewet herzien

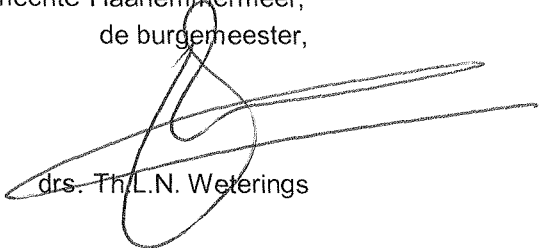
³ Zie voetnoot 2

Wij vertrouwen erop u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
de secretaris, de burgemeester,

drs. C.H.J. Brugman

drs. Th/L.N. Weterings

Nota van B&W

Onderwerp Voortgangsbrief aan de Raad programma sociaal domein "Meer voor elkaar"

Portefeuillehouder S. Bak, mr A.Th.H. van Dijk, J.C.W. Nederstigt
Collegevergadering 23 april 2013
Inlichtingen Alexander van Mazijk (6286)
Registratienummer 2013.0025387

Samenvatting

In december 2012 hebben wij het plan van aanpak voor het programma sociaal domein toegestuurd aan de raad. Conform het plan informeren wij de raad eens per kwartaal over de stand van zaken. In bijgevoegde brief informeren wij de raad uitgebreid over de volgende zaken:

- 1) De actuele stand van zaken omtrent het wettelijke traject van de transities, alsmede onze inhoudelijke voorbereiding op de transities;
- 2) Overige relevante ontwikkelingen;
- 3) De vorderingen in het programma sociaal domein "Meer voor elkaar";
- 4) De bestuurlijke kalender (aangepast aan de actuele ontwikkelingen).

Besluit

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. In te stemmen met de voortgangsbrief aan de raad over het programma sociaal domein "Meer voor elkaar".

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,
de portefeuillehouders,

S. Bak

mr A.Th.H. van Dijk

J.C.W. Nederstigt

Bijlage(n)

Brief aan de leden van de gemeenteraad van Haarlemmermeer Voortgang programma sociaal domein "Meer voor elkaar".